І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 10. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го СІЧНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 17, 1962 No. 10. VOL. LXIX.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЯВЛЯЄ СТАНОВИЩЕ УРЯДУ ДО ВНУТРІШНІХ І ЗАКОРДОННИХ СПРАВ

Вашингтон. — На пресовій конференції в дні 15-го січня ц. р. президент Кеннеді на вступі склав заяву про те, що він і його уряд турбуються тим, що в останніх роках зменшується число тих, які студіюють на високих академічних школах такі предмети, як математика, фізика і хемія та технологію. Президент навів, що в 1951-му році на університетах 19,600 студентів закінчили були студії в ділянці фізики, а 10 років пізніше хоч збільшилось число населення, і хоч зросло значно запотребування, то число ґрадуантів в цій ділянці зменшилося до 16,700. Президент вказував на інші числа, які говорять про те, що зменшується в останніх роках число тих, які студіюють інженерію. Президент заявив, що він рекомендував свому Науковому Дорадчому Комітетові розглянути цю справу та запропонувати якнайкращі заходи, які поліпшили б теперішній стан. В справі оборони громадянських прав Президент твердив, що його уряд впродовж одного року зробив більше в цій ділянці, як попередній уряд впродовж 8-ох років. Кеннеді сказав, що він не видав досі урядового зарядження про те, щоб скасувати расові обмеження в тих домах, що збудовані за федеральні фонди, бо публічна опінія ще не є приготована спокійно прийняти такий урядовий крок. Президент гадає, що поспішне діяння в цій справі більше пошкодило б негритянському населенню, як допомогло б. В справі торговельного договору з закордоном Президент висловив надію, що Конґрес таки погодиться на зменшення тарифових оплат і уряд зможе злібералізувати торгівлю з закордоном, що є потрібне і в інтересі вільного світу і цієї країни. Президент відповідав також і на актуальні запити про важливі проблеми закордонної політики. Він заявив, що американські війська беруть участь в боях у В'єтнамі. Президент обороняв урядового становища в справі Конґа, Берліну і Ляосу та закликав Індонезію і Голляндію до співпраці з Об'єднаними Націями.

Президент заявив, що він бачив коло 2 000 жінок, які під час дощу пікетували Білий Дім, і сказав, що він знає, проти чого вони демонструють. Кеннеді сказав таке: „Я знаю, що ці жінки є серйозні і що вони так само як і ми турбуються можливістю атомової війни. Вони розмовляли з заступником директора Роззброєневої Аґенції Адріяном Фішером. Ми ще раз заявили, що в березні хочемо взяти участь в роззброєневій конференції". В справі можливого страйку в сталевій промисловості, вліті цього року Президент заявив, що вірить, що прийде до підписання нового контракту без страйку, який в 1958-му році так довго тривав і спричинив був такі великі шкоди економіці країни. Президент сказав, що він про це писав до голови спілки Об'єднані Сталевари Дейвіда МекДонелда, якого просив, щоб вимагав збільшення заробіткових платень тільки в межах збільшеної продуктивности. Якщо має бути новий договір про працю, то найкраще заключити його якнайскорше, щоб не треба було припинювати праці внаслідок страйку. Але Президент заявив, що ЗДА є вільною країною, і що справу порозуміння між працедавцями і робітниками вирішуватимуть самі заінтересовані чинники: працедавці і затруднені.

Страйк електричних робітників в Ню Йорку спаралізував будівельний промисл

Ню Йорк. — Минулого четверга 11-го січня застрайкували 9 000 електричних робітників і внаслідок цього поширюється звільнювання з праці тих робітників, праця яких залежна є від праці електричних працівників. 15-го січня вже не працювали в будівельному промислі коло 25 000 робітників, а 18-го січня будівельні контрактори мають припинити працю, звільнюючи понад 100 000 робітників. Мають припинити всі праці, крім тих, що відбуваються на площі, де буде Світова Виставка в 1964-му році, і тих що є при будові так званого Лінкольного центру. Електричні робітники домагаються 20-годинного тижня праці з тою самою заробітньою платнею, яка була перед страйком за 25 годин в тижні (п'ять днів).

Американський Червоний Хрест витратив в минулому році $91,286,436

Вашингтон. — Американський Червоний Хрест опублікував звіт за фіскальний рік, що скінчився 30-го червня 1961-го року, з якого видко, що ця харитативна інституція в тому фіскальному році витратила на допомогу $91,-286,436. Це значить, що АЧХ видавав кождої години в році по $10,400, допомагаючи військовикам і членам їхніх родин, жертвам катастрофи і тим, що потребували крови. Добровільно працювали для АЧХ коло двох мільйонів осіб у ЗДА і за кордонами цієї країни. Американський Червоний Хрест зібрав рекордове число півлітрів крови: 2,508,000, які жертвували добровольці. З того 80 відсотків передали до шпиталів. Програма крови коштувала $12,-468,864. У ЗДА існують 3,600 Відділів Американського Червоного Хреста, які допомагали 412,100 родинам вояків і 152,400 родинам ветеранів.

В АМЕРИЦІ

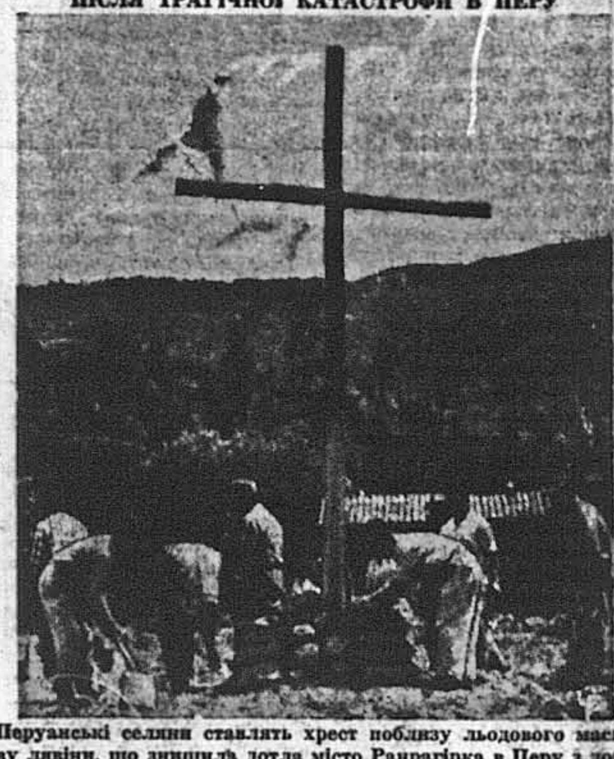
● **Президент Кеннеді** зарядив, щоб голова Центральної Розвідчої Аґенції Джан МекКон інформував періодично всіх трьох колишніх президентів про стан закордонної політики і оборону країни. Ця справа виявилася тоді, коли МекКон прибув до Палм Спрінґсу в Каліфорнії, де перебуває на відпочинку Айзенгавер. МекКон поїде пізніше до Трумана і Гувера з тією самою ціллю.

● **Провідник** демократичної більшости в Сенаті сенатор Менсфілд заявив, що Конґрес повинен погодитися на зменшення торговельних тариф тому, що це є державною конечністю. Сен. Менсфілд казав, що Японія не могла б жити без торгівлі з закордоном. Коли б ЗДА не зменшили своїх тариф, то Японія мусіла б торгувати з комуністичним Китаєм або з СССР, а це не лежить в інтересі ЗДА.

● **Посадник міста Філядельфії**, демократ РичардсонДілворт, заявив 14-го січня, що він резиґнує зі свого становища з днем 12-го лютого, не подаючи причини свого кроку. В політичних колах гадають, що він буде кандидувати від демократів на становище губернатора, бо теперішній губернатор-демократ Пенсильвенії Дейвід А. Лоренс, згідно з законом не може кандидувати.

● **Колишній віце - президент** Ричард М. Ніксон занедужав на закаження вірусом і від 12-го до 16-го січня мусить лежати в ліжку та відкликати всі свої публічні виступи в тому часі.

ПІСЛЯ ТРАГІЧНОЇ КАТАСТРОФИ В ПЕРУ

Перуанські селяни ставлять хрест поблизу льодового масиву лявіни, що знищила дотла місто Ранраґірка в Перу з довколишніми селами, ховаючи під масами снігу, льоду, каміння і дерев тисячі людей, із яких врятувалося всього 150 осіб. Вирятувані мешканці міста Ранраґірка плянують відбудувати своє місто з допомогою перуанського громадянства.

Міллер проти консервативної політики сенатора Ґолдвотера

Оклагома Сіті, Оклагома. — Голова Республіканського Крайового Комітету Конґресмен Вілліям Е. Міллер заявив в окремому інтерв'ю, що Республіканська Партія не сміє прийняти за свою ані консервативну ані ліберальну етикетку. Голова Стейтового нюйоркського Комітету Джансон Морґавз сказав: „Ми повинні відійти від всяких етикеток і звернутися до розв'язки солідних проблем". Ці заяви складені у зв'язку з промовою сенатора - консерватиста Беррі Ґолдвотера, який на зборах партійних працівників в Оклагомі Сіті домагався, щоб Республіканська Партія ясно заявилася, за консервативну програму. На думку сенатора Ґолдвотера дотеперішній поділ республіканців на консерватистів і ліберальних не приніс добра партії, тому треба, щоб республіканці прийняли консервативну програму і могли б виразно протиставитися ліберальній демократичній програмі. Ґолдвотер пригадував, що великий президент Абрагам Лінкольн любив називатися консерватистом. Але конґресмен Міллер заявив, що тепер не є часи Лінкольна, і тому партія не сміє бути занадто консервативною 100 років після громадянської війни.

Інж. Роман Левицький обраний на голову Товариства Українських Інженерів

Ню Йорк. — Інж. Роман Левицький з Ню Йорку був обраний на голову Товариства Українських Інженерів Америки в результаті вже 14-их з черги загальних зборів того Т-ва, що відбулися тут у приміщенні Українського Інституту Америки минулої суботи, 13-го січня. На зборах прибули численно члени Нюйоркської метрополії з головою Відділу інж. С. Процюком, а також представники Відділів в Дітройті, Філядельфії і Клівленді. Загальні Збори, якими проводив інж. Б. Рак з президією, в склад якої входили голови Відділів інж. О. Цеплий з Дітройту, Я. Цюк з Філядельфії й М. Курах з Клівленду, затвердили вибір на голову Т-ва інж. Романа Левицького з Ню Йорку. Секретарями зборів були п-ні інж. Л. Дяченко з Філядельфії й інж. Т. Зазуля з Ню Йорку. В склад нової Управи ввійшли: інж. Р. Баранський, П. Грицак, Р. Гуссаніівський, Т. Зазуля, Л. Калинич, А. Пащук, М. Раковський і З. Туркало. За уступаючу Управу звітував інж. Р. Рогожа. На зборах були прочитані доповіді І. Соєя — Електроніка астрономії, Т. Зазулі — ароматичні сполуки та їх ужиток в парфумерії, Е. Яроша — Критичні міркування на тему Т. І. А. Після намічення нового пляну праці й затвердження бюджету Т-ва обговорено ряд актуальних проблем, зв'язаних з діяльністю Т-ва на терені Америки. Під час зборів виголошено ряд привітань від українських установ. Від імені Українського Народного Союзу вітав Т-во інжерерів головний секретар д-р Ярослав Падох.

Відкриття виставки праць Л. Ґеца відбулося при великому зацікавленні публіки

Ню Йорк. — У неділю дня 14 січня відбулося тут в залях Літературно - Мистецького Клюбу відкриття виставки малярських праць артиста-маляра проф. Лева Ґеца. Виставкові залі були виповнені постійними відвідувачами українських мистецьких виставок, які з великим зацікавленням оглядали твори Лева Ґеца із 20-их років його творчости. Відкриття виставки довершив проф. Сергій Литвиненко, який у своєму слові розказав дуже цікаву історію урятування і збереження виставлених тепер праць проф. Л. Ґеца архітектом Е. Блакитним. Привітавши присутніх на виставці гостей в імені неприсутнього проф. Лева Ґеца, комітету виставки й Об'єднання Мистців Українців в Америці, проф. Литвиненко подякував архітектові Е. Блакитному за безінтересовну і дбайливу опіку над творами йому особисто незнайомого мистця. В дальшому, проф. Зіновій Лисько, близький приятель проф. Л. Ґеца, поділився з присутніми споминами про нього, як мистця, людину і засновника Лемківського музею в Сяноці. Доказом зацікавлення публіки мистецькими працями проф. Л. Ґеца було закуплення поважної кількости його образів, показаних на виставці.

У Нюарку помер Луць Лісевич

Нюарк. — В понеділок, дня 15 січня ц. р., ранніми годинами помер тут у шпиталі після короткої і важкої недуги на 68-му році життя Луць Лісевич, колишній вояк Українських Січових Стрільців, учасник Визвольних змагань журналіст і театральний діяч. Похорон відбувся з української католицької церкви на цвинтар Голлі Сепулкрі в Арлінґтоні, Н. Дж. Покійний залишив дружину Ірину, сина Олександра, невістку Аліну і внуків.

Голляндія затопила два торпедні човни Індонезії біля Нової Ґвінеї

Голляндія, Нова Ґвінея. — Голляндські нищильники перехопили біля берегів Нової Ґвінеї три торпедні човни Індонезії, два з них затопили, а третій утік. Голляндія твердить, що ті торпедні човни були авангардом висадної індонезійської фльоти та покликуються на факт, що голляндські кораблі виловили з моря 70 індонезійських вояків хоч звичайно на таких торпедних човнах нема більше 20-х. Голляндський комунікат впевняє, що індонезійські кораблі знехтували голляндський заклик та відкрили вогонь першими і що тому голляндським нищильникам не залишилось нічого іншого, як знищити ті індонезійські морські одиниці. Індонезія, навпаки, твердить, що її торпедні човни знаходились на міжнародних водах та що вони не мали нічого спільного з наміром висаду. Голляндія не виявляє скількости своїх воєнних кораблів ані своїх втрат. Обидві сторони признають, що на водах недалеко берегів Західньої Ґвінеї існує „стежна активність". Голляндська рада міністрів зібралась на надзвичайне тайне засідання. Генеральний секретар Об'єднаних Націй, повторив свій попередній заклик з 19 грудня мин. року до Голляндії і Індонезії, щоб вони старалися мирно в безпосередніх переговорах поладнати справу Західньої Ґвінеї і відмовились від засобів сили. По цій самій лінії склав заяву през. Кеннеді на своїй останній пресовій конференції в минулий понеділок. Він висловив при цьому признання для енергійної посередницько-мирової акції У Танта. За твердженням преси, зустріч президента Кеннеді з генеральним секретарем ОН У Тантом, визначена на найближчу п'ятницю в Ню Йорку в готелі Вальдорф Асторія, буде присвячена головно власне справі спору Індонезії і Голляндії за Західню Ґвінею.

Індонезія вважає голляндського міністра за перешкоду до злагоди

Якарта. — Індонезійський президент Сукарно заявив, що насправді найбільшою перешкодою до мирного порозуміння з Голляндією про Західню Ґвінею є голляндський міністер закордонних справ д-р Жозеф М. А. Г. Люнс, який ніби мав висловитися, що Голляндія готова в принципі виректися неренетовної Західньої Ґвінеї, але не передасть її Сукарнові. Д-р Люнс ніби смертельно ображений на Сукарна, коли той відмовився прийняти його ще в 1952 році. З того часу між тими двома мужами існує глибока ненависть. Голляндський уряд заперечив, наче б персональні взаємини і почування грали в цій справі будь-яку ролю, бо — мовляв — голляндську політику в справі Західньої Ґвінеї підтримує цілий уряд і цілий нарід. Прем'єр Ран Едуард де Квей заявив в голляндському парляменті, що він особисто і цілий уряд мають повне довір'я до особи і політики д-ра Люнса. Американська дипломатія звернула увагу Сукарнові, що його постійне погрожування збройним наїздом на Нову Ґвінею та його лайки проти Голляндії шкодять посередницькій місії.

Москва далі таврує Альбанію, — Альбанія називає Хрущова зрадником

Москва. — Журнал „Проблеми миру і соціялізму", який в різних мовах друкується одночасно в Москві і Празі, як офіційний орган міжнародного комунізму, приніс велику статтю Алєксея Румянцева, головного редактора московського „Комуніста", з новою гострою атакою проти альбанських комуністів. У тій статті декляративного характеру стверджується, що Альбанія „насправді приєдналась до ворогів комуністичного руху" та що це може змінитися тільки тоді, коли сам альбанський нарід „заверне на шлях ленінізму". Цим вожді Совєтського Союзу одверто закликають альбанців до бунту проти альбанського партійного диктатора генерала Енвера Годжі і його прем'єра, генерала Мехмета Шеху. Останні не залишаються Москві довжними і з свого боку лаються проти Хрущова і його кліки. В офіційному органі альбанської комуністичної партії „Зері і Популліт" появилась велика стаття, в якій Хрущова просто називається зрадником марксизму, який став пропаґатором „мирних буржуазних концепцій", які мають служити „імперіялізмові і колоніялізмові". Альбанські комуністи закидають Хрущову, що він вирікся давніх правовірних комуністичних позицій у підході до капіталістичного світу й щодо способів, як вихопити владу з рук капіталістів. Хрущов — кажуть альбанські комуністи — насправді діє „в щоденній практичній роботі — як зрадник".

Альжир став тереном кривавих розправ всіх проти всіх

Альжир. — Протягом тільки одного понеділка 15 січня ц. р. згинуло в Альжирі 36 осіб і було коло 100 осіб ранених, не на бойовищах партизанської мусульмансько-французької війни, а внаслідку терористичних актів різних підпільних груп. Найбільші заворушення були в містах Альжирі й Орані. Найповажнішим і найбільш безглуздим актом терору був наїзд французьких цивільних терористів на мусульманську каварню. Терористи заїхали під каварню двома автами, вкинули до середини кілька ручних гранат і острілили людей, що стояли перед каварнею з автоматів. Згинуло сім осіб, в тому одна дитина, й багато було ранених. Терористи втекли. Напруження в цілому Альжирі значно зросло, коли в минулому тижні рада міністрів закордонно - революційного мусульманського уряду Альжиру проголосила рішення активно виступити проти французьких екстремістів з Тайної військової організації. У практиці проголошення війни мусульманами проти французьких екстремістів рівняється заактивізуванню мусульманської війни взагалі проти всіх европейців, що їх мусульмани атакують на вулицях, по каварнях, у крамницях. Французьке військо скріпило свої стійки на вулицях всіх більших міст в Альжирі, але не всилі протидіяти актам такого індивідуального терору.

В ІЗРАЇЛІ ЗАСУДЖЕНО ЗА ШПИГУНСТВО УРЯДОВЦЯ ВІЙСЬКОВОГО МІНІСТЕРСТВА

Єрусалим. — Тричленний трибунал засудив у минулу неділю в Тель Авіві на тайній судовій розправі високого урядовця міністерства військових справ, д-ра Ізраеля Беера, за шпигунську діяльність в користь одної комуністичної країни, насправді Совєтського Союзу. Д-р Ізраїль Беер був резервовим полковником і мав доручення від прем'єра Давіда Бен Ґуріона написати докладну історію жидівсько-арабської війни з 1948 року. Тому він мав доступ до всіх військових і політичних архівів та брав участь в різних нарадах високих військовиків. Його засуджено на 10 років в'язниці.

СОВЄТИ ВИМАГАЮТЬ СВОГО ҐАРНІЗОНУ У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ

КЕННЕДІ З'ЯСОВУЄ ТРУДНОЩІ РОЗВАЛЕННЯ СИЛОЮ БЕРЛІНСЬКОГО „МУРУ ГАНЬБИ"

Бонн. — Західньо - німецька преса твердить, що совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико зажадав під час тригодинної розмови з американським амбасадором Лювеллином Томпсоном в минулу п'ятницю, щоб „ґарантом" миру і свободи в Західньому Берліні став також совєтський ґарнізон, доданий до американського, англійського й французького у Західньому Берліні, та водночас рішуче відкинув вимогу Томпсона, щоб міжнародну контролю простягнути на обидві частини Берліну Андрей Громико повторив давній совєтський арґумент, ніби Східній Берлін є частиною і столицею „суверенної" Східньої Німеччини і тому про нього взагалі не може бути мови в таких дипломатичних розмовах. Західньо - німецькі, а також англійські й французькі урядові кола ставляться — за твердженням західніх коментаторів — дуже скептично до виглядів дальших „інформаційних" розмов у Москві. Речник західньо - німецького уряду д-р Карль Карстенс ствердив, що покищо все ще не існує база для переговорів з Совєтами про Берлін та що Західня Німеччина „не вважає за вказане в цій фазі" вести сепаратних переговорів з Совєтським Союзом. Ця заява у зв'язку з совєтською нотою з 27 грудня минулого року з пропозицією, щоб Західня Німеччина й Совєти почали безпосередні переговори. Західньо - німецька преса й політичні кола куди більше займаються тепер успіхом міністрів Спільного Господарського Ринку, які погодились щодо спільної хліборобської політики, аніж тим останнім совєтським пропаґандивним маневром. — Всупереч песимізмові західніх союзників Америки щодо перспектив розмов з Москвою през. Кеннеді висловив на своїй пресовій конференції з минулого понеділка поміркований оптимізм. „Маю надію, що ті розмови будуть продовжуватись" — заявив він. Водночас, на тій самій конференції, він склав, у відповіді на запит журналіста, ширшу заяву в справі „муру ганьби" в Берліні. Президент вияснював, що ніхто ніколи з союзників Америки, ані самі німці ні західні берлінці, не суґерували, щоб той мур ганьби скинути силою. Президент звернув увагу, що насправді вже давно, ще з пізніх 40-их р. р., Совєтський Союз насправді контролював ситуацію в Східньому Берліні, що його передав східньонімецьким комуністам на столицю Східньої Німеччини та що американські невеличкі військові сили в Західньому Берліні є оточені численними ворожими дивізіями. Ті американські й інші західньо - альянтські війська в Західньому Берліні мають місію берегти мир і свободу в тому місті, право перебування там альянтів і право вільної комунікації з Заходом. Президент недвозначно дав пізнати, що ЗДА не мають достаточної збройної сили в Берліні, щоб пускатись на скинення силою берлінського муру, без ризика, що воно спровокує негайний збройний спротив Совєтів та розпалить велику війну.

Португалія бойкотує наради ОН в справі Анґолі

Об'єднані Нації. — Португальський представник в Об'єднаних Націях д-р Васко Віейра Ґарін заявив, що Португалія не братиме участи в „нелеґальній, безпредметовій і зайвій" дебаті Об'єднаних Націй над справою Анґолі, яка є португальською колонією, чи пак — за португальським твердженням — інтеґральною частиною португальської держави. Д-р Ґарін гостро критикував звіт 7-членної Комісії ОН для справи Анґолі, як ніби тенденційний і невірний. Зокрема він рішуче заперечив, наче б відносини в Анґолі були небезпечні для світового миру. Примирливу, але для Португалії теж неприхильну позицію зайняла Бразилія, делеґат якої, Альфонсо Арінос де Мельо Франко, апелював до Португалії, щоб вона погодилась на принцип самовизначення Анґолі, а потім, на спілку з приятелями Португалії, розв'язала справу Анґолі по лінії ступневих реформ і приготування її до незалежности, згідно з сучасним історичним розвитком подій. Американський амбасадор Адлей Стівенсон ґратулював бразилійському делеґатові за його виступ. Зате комуністичні сателіти Польща й Болгарія зголосили проєкт резолюції, яка закликає Раду Безпеки ОН до ухвалення різних санкцій супроти Португалії, включно з забороною висилати їй будь-яку зброю, бойкотувати і т. д. Хоч неприхильне поведення Португалії утруднює ситуацію, про те гадаються, що скрайня позиція комуністів в ОН не знайде підтримки більшости членів ОН.

У СВІТІ

● **У Москві** відбулися, мабуть, перші за совєтського режиму „буржуазні" автомобільні перегони. Совєтський промисл не виробляє спортових автомобілів, а тільки спеціяльно на ту ціль фабрики моделів „ЗІМ", „ЗІЛЬ" і „Волга" доставили по кілька спортових авт. Переговий шлях визначено довкола Ленінського стадіону, великого басейну і меншого стадіону в т. зв. Лужницькому спортовому парку. Американські фахівці, що придивлялись тим перегонам, твердили, що водії не вміють їхати на крутих поворотах при великій швидкості й це було причиною багатьох катастроф, про які преса не згадала ні словом.

● **Італійська** ліва соціялістична партія Пієтра Ненні прийняла на свойму Центральному комітеті 44 голосами проти 34 постанову, що вона не вимагає зірвання урядом обов'язуючих союзних договорів, а тільки проголошення їх „оборонними". Це стосується членства Італії в західньому військово - політичному бльоці НАТО, проти якого, за наказом з Москви, постійно завзято виступали ліві соціялісти, союзники комуністів. Ця остання постанова означає зворот „на право" лівих соціялістів і відкриває їм можливості приступлення до проурядової міжпартійної коаліції.

● **Об'єднані Нації** створили т. зв. Спеціяльний фонд у висоті дол. 42.800.000, що має постати з дотацій від різних великих філянтропійних установ та банків. Ціль того фонду — вишколювати фахівців з різних недорозвинених країнах. Вже намічено 48 проєктів в різних 38-х новопосталих, здебільша африканських, країнах, де потрібно в першу чергу вишколити людей, щоб вони могли справитись з запляновaними різними фабриками, електрівнями і т. п.

● **У Ливані** з танкової артилерії острілянo в містечку Деек ель Мехді будинок, в якому забарикадувались і отаборились прихильники здавленої вночі з 30 на 31 грудня мин. року військової революти, зорганізованої Сирійською націоналістичною партією. Уряд виарештував кругло 2.000 осіб у зв'язку з тією револютою. Колишній президент Ливану Каміль Шамун заперечив, наче б він мав будь-що спільного із змовниками і засудив ту спробу перевороту.

● **У Новій Зеляндії** отримано радіо - вістку, що американський транспортовий літак „Геркулес" мусів, внаслідку погано функціонуючого мотору приземлитись на підарктичному льодовику. Щоб уможливити собі приземлення, він мусів позбутись коло 10-х тони пального.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Новий іспит для ОН

У минулий понеділок зібралась Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй на другу частину своєї 16-ої сесії. Формально вона має поладнати низку справ, що їх не поладнано у першій половині нарад, що були перервані 20-го грудня минулого року. Але насправді вона збирається в атмосфері власної кризи, якої досі не переживала. Коли представник З'єднинених Держав говорить про „зерна розкладу" в ОН, коли міністер закордонних справ Великої Британії говорить про можливості загину тієї організації, коли прем'єр Португалії заповідає можливість виступлення її з ОН, а цілий ряд членів Конґресу заповідає боротьбу проти зголошеного в минулому тижні проєкту Президента на закупівлю 50% бондів Об'єднаних Націй, то все це не може діятись без глибоких і поважних причин.

А втім, як З'єднинені Держави, так і Британія стоять на засадничих позиціях потреби зберегти Об'єднані Нації, цю „недосконалу установу в нашому недосконалому світі", висловлюючись словами Джана Ф. Кеннеді. І тому минулого тижня нараджувались амбасадори тих двох великодержав при Об'єднаних Націях та високі урядовці з їхніх міністерств закордонних справ над спільною дальшою політикою на терені ОН і над способами уздоровлення тамошніх відносин. Під цим кутом вони проголосили декларацію із свого роду „мементо" на адресу новоприйнятих членів, новопосталих азійсько-африканських країн, які, користуючись правом рівного голосу, майоризують рішення Політичної Комісії і Генеральної Асамблеї ОН, не підтримуючи — як окреслив це лорд Гюм — „тієї своєї сили відповідною дозою почуття відповідальности". Азійсько - африканські народи природно мають почуття жалю до тих своїх недавніх колоніяльних правителів, які, недостатньо підготовивши їх до державного життя, залишили їх в стані повної економічної нежиттєздатности і культурно - суспільної відсталости. У цій ситуації всі вчорашні колоніяльні посілості, нинішні повноправні члени Об'єднаних Націй, вимагають передусім від ОН опіки й допомоги. Вони непомірно збільшують бюджет Об'єднаних Націй, особливо для цілей закордонної технічної і здоровної допомоги, але самі нічого або майже нічого, будучи незаможніми, до того бюджету не вкладають. Вимагаючи, щоб великодержави, а насправді Америка, утримували Об'єднані Нації, вони водночас не тільки не рахуються з їхніми інтересами, бажаннями й тенденціями, а, навпаки, використовують холодну війну між Заходом і Сходом, щоб тягнути допомогу з одного й другого боку, з виразним фаворизуванням Совєтського Союзу.

Це видно особливо у тій найзапальнішій справі, що її азійсько - африканські країни зробили, з активною допомогою Москви, центральною справою ОН: у справі колоніялізму. Вони знають і розуміють тільки свій власний колоніялізм, і то розуміють його недосконало, що найяскравіше виявилось на прикладі Конґа. Вони вимагають приспішеної, негайної деколонізації, без уваги на наслідки признання державности цілком незрілим країнам. Водночас вони виразно заперечують проти того, щоб совєтський колоніялізм поставлений був нарівні з їхнім колоніялізмом і противляться такому поширюванню проблеми.

Тому, що ця друга частина 16-ої сесії ОН присвячена також передусім справам колоніялізму, ця забава буде й тепер продовжуватись. Тому Об'єднаним Націям загрожує у найближчих нарадах небезпека пірнути ще глибше в свою недугу, замість із неї видужувати. Чи вдасться Америці й її союзникам втримувати сякий-такий балянс в ім'я збереження ОН при житті, хоч би в кволому стані, — покаже найближча будучність. Але напередодні цієї нової серії засідань Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй і її Комісій коментатори згідні в тому, що це не буде радісне й приємне видовище.

Хрущов, Ходжа і Молотов

Виявлений відкрито під час 22-го з'їзду Комуністичної партії Совєтського Союзу в жовтні 1961-го року розрив між Совєтським Союзом і маленькою комуністичною Альбанією поглиблюється з кожним днем. Започаткований розривом взаємин між двома членами комуністичного бльоку конфлікт загрожує поширитися й на інші країни, а то й стати початком непередбачених зрушень в усьому міжнародному комуністичному русі.

Найновішим виявом совєтсько - албанського спору є стаття кол. редактора московського „Коммуниста" А. Румянцева, надрукована в міжнародному комуністичному органі „Проблеми миру і соціялізму". В цій статті Румянцев, член ЦК КПСС і один з головних теоретиків совєтської компартії, засудив альбанських десидентів за націоналізм і за поставлення Альбанії в ряди запеклих ворогів комуністичного руху. Водночас із цим виступили з гострою атакою проти Хрущова альбанські комуністи у своєму офіційному органі „Зері і Популліт", засуджуючи його зрадницьку ролю в запродуванні комунізму „міжнародній реакції", закидаючи йому ревізіонізм і навіть єретичне трактування марксизму - ленінізму.

Взаємними атаками обидві сторони намагаються звести цілий спір формально в особисту площину. Обвинувачуючи комуністичну партію Альбанії в дотримуванні й стосуванні сталінських методів і в спротиві пропаґованій Москвою „мирній коекзистенції" з капіталістичним світом, Хрущов і його соратники твердять, що головними спричинниками альбанського бунту проти веденої московською централею міжнародного комунізму політики є перший секретар комуністичної партії Альбанії Енвер Ходжа та його соратник Мегмет Шеху і що з їх усуненням взаємини між СССР і Альбанією вернуться до „нормального стану". З другого боку, альбанські комуністи і їх офіційні пресові органи атакують не Совєтський Союз і не Комуністичну партію СССР, а — особисто Хрущова, таврувуючи його найгострішими словами, як зрадника, порушника марксистсько - ленінських принципів, людину, що хоче запродати комунізм з допомогою „коекзистентських" концепцій міжнародному імперіялізмові і капіталізмові.

Проте, існують фактори, які не дозволяють трактувати всього цього міжкомуністичного конфлікту, як особистий спір між Хрущовим і Ходжею. Найважливішим з цих факторів є позиція комуністичного Китаю, який недвозначно заявляється за Альбанією, підкреслюючи це раз-у-раз офіційними заявами, економічною підтримкою Альбанії, теплими прийняттями для альбанських делеґацій й іншими способами. Активна підтримка Пейпінґу для Альбанії доводить, що в цьому конфлікті йде про основніші справи, як про самий тільки спір, хто є справжній марксист — Хрущов чи Ходжа. Глибокі й основні різниці цілого комплексу внутрішньо- і зовнішньополітичних спрямувань існують сьогодні між Москвою і Пейпінґом, а Тірана в цьому випадку є тільки „пішаком", який визначає головні лінії спору.

Тісно зв'язаною з усім совєтсько - альбанським чи на ділі совєтсько - комунокитайським спором є справа Молотова. Він також, як Мао Тсе-тунґ чи Ходжа, є не тільки прихильником сталінських методів у внутрішній комуністичній політиці, але й завзятим опонентом пропаґованої Хрущовим „мирної коекзистенції". В цьому Молотов цілком однозгідний з Мао Тсе-тунґом і Ходжею, і своїх поглядів щодо цього він не змінив навіть в обличчі атак і обвинувачувань, що посипалися на нього під час 22-го з'їзду КПСС. З того погляду Молотов символізує спротив політиці Хрущова і на внутрішньому совєтському терені, тож остаточна розгра між Хрущовим і Молотовим може бути вирішальною також і в теперішньому конфлікті Москви з Пейпінґом, що потрясає основами комуністичного бльоку.

45-ий СПІКЕР ПАЛАТИ — ДЖАН В. МекКОРМЕК

10-го січня ц. р. Палата Репрезентантів вибрала на свого, вже 45-го спікера 70-річного конґресмена - демократа з Массачусетсу Джана Вілліяма МекКормека. Новий спікер перебрав пост, що його довгі роки займав Сем Рейбирн. Видавець „Квартальної Конґресової Служби" Томас Н. Шрот заявив у щоденнику „Ню Йорк Таймс", що „після Рейбирна кожний новий спікер виглядатиме блідим". Він вважає, що з-поміж наявних кандидатів знайти такого впливового спікера — неможливо.

Становище нового спікера облегшується тим, що він протягом 21 року був заступником попереднього спікера: від 16-го вересня 1940 р. МекКормек був провідником демократів у Палаті Репрезентантів, а Рейбирн від того самого дня став спікером.

Джан В. МекКормек — внук ірляндських імігрантів. Закінчивши публічну школу в Південному Бостоні, він пішов працювати, щоб допомагати овдовілій матері, одночасно студіючи право. В 1920-му році одружився з колишньою оперовою співачкою Герріст Джойс. МекКормек заявляє, що він із своєю дружиною рідко коли не обідав разом від часу одруження. Пані Герріст цікавиться музикою і багато працює для церкви. Новий спікер — перший католик на цьому становищі. Він має численних приятелів між духовниками і був відзначений високим папським орденом св. Григорія Великого з зіркою.

Один приятель МекКормека сказав, що найтруднішою для нього справою на новому становищі буде — примус мовчати. Як провідник демократів у Палаті Репрезентантів МекКормек любив багато говорити, та й сам характер його праці цього вимагав. Тепер він мусітиме здебільша мовчати, бо становище спікера — як воно не дивно! — вимагає мовчазної дії в кулюарах і бюрах Палати Репрезентантів. Спікер промовляє дуже рідко, і до того коротко. Так робив покійний Рейбирн, і так повинен робити новий його наступник.

МекКормек, як спікер, повинен мовчати ще й тому, що численні колеґи - конґресмени заявляють, що його промови не завжди осягають те, чого він собі бажає. Перед ним стоїть важке завдання: допомагати Президентові збирати в Конґресі більшість для ухвалення урядових законопроєктів.

Новий спікер ще минулого року розходився з поглядами Президента на справу допомоги католицьким приватним школам. Але в політичних колах вірять, що МекКормек буде робити все, що в його силі, щоб підтримати урядові законопроєкти в Палаті. Новий спікер був завжди льояльним супроти партійного проводу і здобув солідну опінію на становищі провідника демократів в Сенаті. Він завжди уступав Рейбирнові, коли мав відмінні погляди на деякі справи, заявляючи: „Гаразд, Семе, ви — бос".

Треба підкреслити, що становище спікера — це друге після Президента становище щодо впливів у Конґресі. В справі наслідства на другому місці стоїть віце - президент, але він не має таких впливів на хід нарад в Конґресі. Нинішній спікер — як згадано, 45-ий наступник того першого спікера з 1789-го року, коли країна мала всього лише 4 мільйони населення, а Палата Репрезентантів складалася з 63-ох конґресменів. Тепер Конґрес репрезентує 185 мільйонів населення. 172 роки тому один конґресмен репрезентував менше як 40 000 громадян, а нині він є представником більше як 400 000.

Новий спікер мусітиме рахуватися з думками 437-ох конґресменів, які на другій сесії 87-го Конґресу будуть вирішувати такі важливі внутрішні справи, як податки й торговельні тарифи, такі надзвичайної ваги проблеми, як контроля атомової енергії та справа світового миру, загроженого комуністичною аґресією.

Очевидно, що нас зокрема інтересує, як розуміє і як відноситься новий спікер Палати Репрезентантів Конґресу ЗДА до України та справи українського визволення. Свою найбільш багатомовну декларацію в цій справі склав він на 23-ій Конвенції Українського Народного Союзу, що відбувався в травні 1954-го року в столиці країни, Вашинґтоні. Зміст тієї заяви подаємо за конвенційним протоколом, в якому сказано:

Промова конґресмена МекКормека

Конґресмен МекКормек насамперед висловлює свою радість з нагоди побувати на конвенції великої української організації. Україна становить сьогодні найбільшу т. зв. меншину в Совєтському Союзі. Він ніколи не погодиться з тим, щоб така країна, як Україна, перебувала в неволі. Він знає історію України. Всі пригадуємо 1917 - 20 роки та Українську Народну Республіку. Проте, заки ця нова республіка потрапила розгорнути свої сили, вона впала жертвою большевизму. Він вірить і Бог допоможе, що це вже не надовго. Треба радіти, що українці не занедбують своєї державної традиції, доказом якої є їхній державний уряд на вигнанні. Українські надії на визволення не здійснились і під час другої світової війни. Але Україна збереглá і виявила свій дух волі і в цьому не мала заслуга теж американських українців. Що ж нам робити в Америці, щоб допомогти у визвольних змаганнях поневолених народів? Він за свій довгий час у Конґресі завжди боровся проти комунізму. Вже від 1943 року він належав до спеціяльної конґресової комісії, яка простежувала світового вбивника — большевизм. У світі вже було багато диктаторів і диктатур, але всі вони скінчилися. Всі, що вірять у Бога та вірять у волю, вірять теж і в кінець большевизму. Тільки знищенням комунізму можна припинити аґресію та встановити справжній мир. Що нам робити на виклик такої диявольської сили, як комунізм? Гітлеризм і комунізм, це точно те саме, хоч і у дещо зміненій формі. Це світові вбивники. Вони змагають до своєї злочинної мети всіми ще більш злочинними засобами. Ми є громадянами країни, яку доля вибрала на те, щоб розправитись з комунізмом. Вашинґтон сьогодні репрезентує волю і життя, а Москва є символом рабства і смерти. Ми мусимо докласти всіх сил, щоб наша країна перемогла смерть, і врятувала життя. Ми повинні бути сильні не тільки духово, але і фізично, військово. Це є в інтересі миру і життя. В боротьбі за це ми повинні бути готові на кожну жертву. Ми мусимо не тільки бути проти комунізму, нам треба його активно поборювати на всіх фронтах і всіх ділянках. Ми повинні визначувати побоєвища. Проблема не тільки в тому, що ми хочемо, але і що ми повинні робити. А в тій повинності є теж і допомога в боротьбі за волю тих, що поневолені. Комуністи мають респект тільки перед силою і ми повинні показати їм таку силу. Ми повинні бути сильні не тільки для оборони, але і для перемоги. Великою складовою частиною тієї нашої сили є визвольні рухи поневолених народів за залізною заслоною. Будьмо сильні, будьмо найсильніші в усьому. Ми переможемо і принесемо волю тим, що поневолені!

Сильні індивідуальності на становищі спікера мали великий вплив на рішення Палати Репрезентантів. Це найкраще видко було за 21-го річного урядування покійного Сема Рейбирна, який умів нагинати волю більшости з 435-ох конґресменів для потреб ЗДА. Як із своїх завдань вив'яжеться Джан Вілліям МекКормек — покаже майбутнє.

Олег Лисяк

... І ПО СВЯТАХ

— Одне є добре в тому всьому, — сказав мій бюровий товариш Билл, коли вже закінчився сезон різдвяних та новорічних святкувань і ми всі знову зійшлися в бюрі, дня другого січня, — а саме те, що Крисмес буває лише раз на рік...

Всі ми поглянули на нього з обуренням, а особливо Берні, Ірвінґ і Нет, які завжди залюбки вживають заклятя: „Джізус Крайст!", хоч не є зовсім християнами, але Билл продовжував спокійно:

— Ну, бо уявіть собі, скільки б ми мали клопоту, якби були два Крисмеси: з тими всіми відвідинами, дарунками, стараннями про ялинку, гостями, печенням і варенням, різдвяними привітами, навіть колядуванням — о, бой! Правда, добре мати відпустку на Крисмес, я завжди і так їжджу тоді на Флориду — але для тих, що сидять вдома! Що б то було, якби так було два Крисмеси і то, наприклад, один по одному!

Билл часто висловлює оригінальні думки, і ми не завжди погоджуємося. Недавно він, наприклад, заперечував потребу вивчання чужих мов.

— По якої мені біди чужі мови? — питав він. — Я ніколи в житті не знав ніякої іншої мови, крім американської, навіть по - англійському добре не вмію. Але, все таки, давав собі раду всі п'ятдесят років мого життя: був на війні в Европі — і пережив, хоч не знав ані однієї европейської мови; їздив до Мехіко і бавився, ніби був мільйонером, хоч не знаю й слова по-еспанськи; пережив ціле життя в польській дільниці міста, не знаючи ані одного слова по-польськи. І щойно тепер мою доньку починають раптом вчити в гайскулі — латини... Це, — Билл звернувся до мене, — напевно все ваша робота, новоприбулих: навіть мене ти вже вчиш говорити по „юкі" привітання: „на здорофє!"

Але вертаймося до свят. Коли Билл виголосив уже свою теорію про те, як то добре, що буває лише один Крисмес у році, прийшла черга на мене. І я сказав:

— Що ти знаєш, Билл! У нас...

— Слухайте, хлопці, — перервав Билл. — Він нам зараз скаже, як то було у них, в Україні. Що, може ви маєте два Крисмеси, га?

— А що б ти знав! — відповідаю. — Власне, що маємо два Крисмеси. Але то не в Україні, бо там ми мали лише один, але тут, в Америці. Хочеш послухати, як то у нас є? Уважай:

— Отже, у нас одні святкують за новим календарем, а другі — за старим. Яка різниця між новим і старим стилем, я тобі не можу пояснити, але якась є, я сам добре не знаю, то щось має спільного з Юлієм Цезарем („Знову латина! Я так і знав!" — муркнув Билл). Отже, один наш Крисмес випадає на два тижні раніше, ніж другий, ясно? Наприклад, у тій церкві, до якої, як ти кажеш, ти ходиш слухати „юкі"-хор, там святкують разом з вами, правда? Тоді, коли і ти. („Певно, потвердив Билл, — вони є добрі американці і не пробують бути диферент. Так має бути") Отже, коли парох тої церкви, коло тебе, запрошує мене на свята, — а він мій добрий приятель, ще з краю, — то я не можу піти, бо в мене ще не можна святкувати. Зрозумів?

— Не дуже, — відповів Бил. — Але говори далі. Тож він може прийти до тебе, коли в тебе твої свята, не його?

— Певно, — відповідаю. — Він може. У нього вже тоді нема посту.

— Твому приятелеві краще, — зауважив Билл. — Перепишися до його парохії.

— Не можу, — відповідаю. — Я мешкаю на іншій вулиці. Але то ще нічого. Тепер приходить друга справа: святочні картки. Коли у нас перші свята, я мушу писати картки до всіх знайомих, які святкують за новим стилем, правда? А коли прийдуть другі, себто мої свята, тоді треба писати ще раз картки до всіх тих, що святкують за старим стилем, тих пізніших. Найгірше, коли в чиїсь парохії змінять календар, і тоді не знати, до кого, на які свята писати.

— Я тобі пораджу, — каже Билл. Ти сам не пиши, але відписуй лише тим, що до тебе напишуть. Тоді не може бути помилки.

— Ти мудрагель — відповідаю. — Але є й такі, які пишуть на мої свята, хоч мої свята святкують в інший час. Що тоді?

Билл махнув рукою: — Чи я знаю?

— Або з ялинкою, — кажу. — Купити тоді, коли купують всі, можна; ану ж ялинка не вистоїть два тижні після вашого Різдва, себто чотири тижні, і почне сипатися?

— А як з дарунками? — діловито запитав Билл. — Чи у вас, українців, дають подвійно? А з колядою? А з...?

Я не відповідав.

— Маєш рацію, — спочутливо сказав мій приятель Билл. — Ти завжди казав, що українцем не так легко бути. Тепер я розумію. Маєш рацію.

ШУКАЮТЬ ВІДРОДЖЕННЯ

Лондон. — 1-го січня Нового Року у великій пресі Об'єднаного королівства вміщено політичне проголошення на цілу сторінку під заголовком: „Національне відродження або затьма?" В цьому проголошенні, що його підписали кілька десятків визначних осіб з високими титулами, — говориться про створення нової політичної групи — "The National Fellowship," що можна б перекласти на нашу мову: „Національне побратимство".

Ініціятори нової політичної організації дають у вступі до свого проголошення аналізу теперішньої міжнародної ситуації і підкреслюють, що „світ потребує нашого проводу". І далі в проголошенні написано:

„Росія прямує тільки до завоювання світу. Америка захоплюється матеріялізмом і не має традиції в провідництві. Двічі в цьому віці, коли ми обороняли свободу, Америка стояла осторонь, поки не була примушена воювати, хоч її раніша інтервенція могла б в обидвох випадках закінчити війну значно скорше".

Автори проголошення пригадують читачам, що пропаґанда за створення „Національного Побратимства" почалася вже шість років тому, і що число членів цієї групи досягло вже 100,000. „Національне Побратимство" має свій щоденник „Ню Дейлі" і збирає значні суми на свою діяльність. Проголошення критикує всі партії, що діють у Великобританії, в тім числі й Консервативну, до якої ця нова політична група має найбільшу прихильність. Консервативній партії проголошення робить той закид, що теперішній уряд Мекміллена „іде по лінії найменшого спротиву" в політиці закордонній і внутрішній, і що теперішній голова Консервативної партії Мекліод „завжди схилявся до свого роду лагідного соціялізму". Йому ставить у вину „Національне Побратимство" те, що Мекліод, бувши міністром праці, завжди був у контакті з професійними спілками...

Із заяви цієї групи видно, що вона не хоче розбивати лібералів і консерватистів, щоб цього розламу в нових виборах до парляменту не використали соціялісти. Але „Національне Побратимство" хоче робити натиск на консервативний уряд петиціями і масовими демонстраціями, щоб вплинути на членів уряду. Адже ж члени уряду, члени парляменту мусять думати про вибори і загрози організації, що має багато членів і преси, можуть зробити своє.

„Національне Поратимство" — це спілка непримиренних консерватистів (die-hards), яким не подобається „держава добробуту", що стала законом і фактом в Англії. В декларації „Національного Побратимства" сказано, що ця організація буде старатися переконати Консервативну партію „правити з більшою відвагою і не схилятися до рожевого соціялізму". А тому, що уряд Мекміллена веде співпрацю з професійними спілками і визнає „державу добробуту", це викликає велике невдоволення у „національних побратимів".

Віктор

Дмитро Бречка, кол. поручник УГА

ДО ІСТОРІЇ 9-ої БЕЛЗЬКОЇ БРИГАДИ УГА

(Спогад)

(4)

Не було іншого виходу, як вийти з села в сторону Вільки Вербицької. А тим часом чет. Пушкар, як довідався я пізніше від чет. Чіха, почувши три стріли нашої застави, вернувся до села, всів на коня і в товаристві чет. Чіха та своїх вершників поїхав дорогою, що вела від шкільного будинку в напрямі фільварку, щоб нивами й полями між селом і Вусиками продертися до Вербиці. І тоді сталася трагедія. Моя застава на фільварку, почувши тупіт кінських копит недалеко за своїми плечима, думала, що то наближається польська кіннота і відкрила крісовий вогонь. Кулі поцілили чет. Пушкаря. Важко раненого відвезено до Вербиці, де внаслідок упливу крови він незабаром помер. Його рідня похоронила його в рідному селі.

Після смерти Пушкаря команду першого угнівського куреня піхоти перебрав пор. Семен Трусевич, а команду сотні польової жандармерії хор. Модест Козак.

Впродовж січня 1919 року, на відтинку „Угнів" приходило часто до боїв з поляками. Завзяті бої відбулись в тім часі в селах: Михайлівка, Карів та в місті Угнові і на його передмістю — Застав'ю. Бої проходили зі змінливим щастям. В бою під Михайлівкою згинув м. і. чет. Анатоль Гусев, в Карові чет. Юрко Мельник, а в бою під Застав'ям командант гуцульського куреня чет. Степан Васкан, який перебрав був команду цього куреня після поранення пор. Петра Шлемкевича (в с. Річках).

На місце сот. Володимира Стафіняка, який отримав відпустку, команду відтинка „Угнів" перебрав сот. Василь Хром'як.

З кінцем січня 1919 року поляки повели були сильний наступ на відтинку „Угнів". Наші частини були змушені відступити до м. Кристинополя, над Бугом. Але, скріплені негайно сокальськими сотнями, зробили протинаступ і відперли поляків до м. Белза. Від того часу почалася наша облога Белза, яка тривала аж до 14-го травня 1919 року, т. є до часу, коли з приходом польської армії ген. Галлера до Галичини поляки повели були наступ на цілім галицькім фронті.

Угнівський та Гуцульський курені піхоти, пів сотні кінноти, відділ польової жандармерії та одна батерія артилерії стали зав'язком 9-ої Бриґади УГА. Звали її „угнівською бриґадою". Вчасі облоги Белза переорганізовано цю бриґаду. До бриґади приділено один курінь піхоти з равського відтинку, під к-дою пор. Бабія. Його адьютантом був чет. Воронка. Команду над угнівським куренем передано пор. Заворотюкові. Його адьютантом був спершу хор. Іван Вітик, потім чет. Василь Лах, а по ньому чет. Ярослав Чубатий. Гуцульський курінь приділено до 10 Бриґади УГА. До 9 Бриґади приділено один гарматній полк з 4 батерій, під проводом сот. Віркенава. Командантом кінної сотні став чет. Михайло Панас. При бриґаді створено відділ постачання під проводом пор. Мизюка. Ліквідуючим старшиною став рах. четар Гриць Салюк. Польовим духовником іменовано о. Михайла Твердохліба. Команду над переорганізованою бриґадою, яку з того часу стали називати „Белзькою", обняв сот. Богуслав Шашкевич. До його штабу належали пор. Бачинський й пор. Олександер Ганицький.

Під час облоги м. Белза, наші кількакратні наступи на це місто не дали бажаного успіху. Поляки укріпились в Белзі з усіх сторін і звідтіля, час від часу, робили випади на довколишні села, де були розміщені наші сотні. Маючи около 40 кулеметів, поляки обсадили ними всі важливіші позиції в Белзі і сікли по наших розстрільних навколо міста, наносячи нам багато втрат в людях.

Вчасі облоги Белза відбулась одна знаменна подія. Командант бриґади отаман Шашкевич скликав був одного разу до Кристинополя всіх старшин бриґади для вислухання їхньої думки щодо запропонованої „великою чвіркою" т. зв. лінії Керзона, як бази для замирення з поляками. Всі старшини заявились тоді проти прийняття такої пропозиції, мовляв, будуть далі боронити й боротись за слушну народну справу.

Дня 14-го травня 1919 року поляки повели були загальний наступ на цілім українсько-польськім фронті. Відтоді бриґада була безперервно у відступі, аж до розпочаття нашою армією т. зв. чортківської офензиви. В часі відступу, бриґада не мала поважніших сутичок з поляками. В тому часі 2-ий курінь бриґади, до якого належала моя сотня, зробив вдалий напад на с. Тростянець в брідському повіті, здобув кілька гармат, кулеметів і забрав багато полонених поляків.

Під час чортківської офензиви, Начальний Вождь УГА, ген. Греків, призначив на команданта бриґади сот. Йосафата Фещура, а на адьютанта бриґади сот. Миколу Пенчака. З групи отам. Мартиновича, яка держала фронт проти большевиків над Збручем коло Гусятина, приділено до бриґади курінь піхоти під к-дою сот. Шмідта. Цей курінь мав чотири сотні, якими командували: пор. Євген Коляньковський, пор. Михайло Давибіда, пор. Омелян Тарновецький і пор. Дмитро Лабач. Крім цього була ще сотня кулеметів, якою командував пор. Клим Стефанів. Чету зв'язку вів пхор. Зенон Стефанів, згодом підвищений до ступеня хорунжого. Його заступником був пхор. Йосип Джаман (помер на тиф). Наддніпрянець, хор. Андрій Чернявський, командував саперською четою. Сотні мали від 150-200 людей бойового стану і по два легкі кулемети. Сотня кулеметників мала 8 важких кулеметів „Шварцльозе". Командантами чет в цій сотні були такі старшини: чет. Василь Шмата, чет. Ярослав Фльорчук, чет. Ганс Біш (віденський німець) і пхор. Василь Станґрет, підвищений згодом до ступеня хорунжого. Хор. Станґрет та хор. Зенон Стефанів були в тім часі 17-літніми юнаками. Із заломанням чортківської офензиви, 9-та бриґада УГА, в складі трьох куренів піхоти, одного гарматного полку та одної кінної сотні, відступила за Збруч разом з цілою УГА. Сталося це 16-го липня 1919 року.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

М. Скала-Старицький

ПАРИЖ ПІД ЗНАКОМ ПРОБУДИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Париж. — 1961-ий рік в українському Парижі пройшов під знаком святкувань 100-ліття смерти Тараса Шевченка, 150-ліття народин о. Маркіяна Шашкевича і 90-ліття народин Лесі Українки.

Як по всіх місцях поселення українців на чужині, так і тут, ще наприкінці 1960 року був створений Центральний Ювілейний Комітет для вшанування пам'яті найбільшого українського поета, духового провідника і національного Пророка, Тараса Шевченка. Цей Комітет, що складався з представників усіх українських центральних товариств, організацій та інституцій, підготував не тільки величаву святочну академію-концерт у найбільш репрезентативній концертовій залі „Ґаво", але й цілий ряд святкувань наукового, суспільного та громадського характеру, які тривали від 11 до 18 березня 1961 р.

Наукове Т-во ім. Шевченка провело Наукову Сесію, в якій брали участь українські і чужі науковці, польське Історично - Літературне Т-во — наукову конференцію, присвячену Шевченкові, Міжнародна Наукова Академія — святочне засідання, на якому виступали з доповідями українські і чужі шевченкознавці, а вже згаданий Ювілейний Комітет влаштував ювілейну виставку видань творів і перекладів Тараса Шевченка.

Та все ж таки найбільш імпозантно пройшла академія-концерт у залі „Ґаво" з участю відомого голляндського Візантійського Хору під мистецьким проводом д-ра Мирослава Антоновича, оперового співака Мирослава Скали-Старицького, рецитаторів Омеляна Омельчука і Жана Берже та д-ра Володимира Янова, головного промовця. — Півторатисячну залю заповнили у більшості українці, а також чужинці, переважно запрошені різнонаціональні особистості, і представники преси.

Концерт пройшов на високому рівні і був передаваний французьким державним радіом. Це була визначніша мистецька подія в житті української громади в Парижі за ввесь час її існування, якщо не брати до уваги виступів Української Республіканської Капелі Олександра Кошиця, яка репрезентувала тоді Українську Народну Республіку. Звичайно, те, на що могла спромогтися велика, самостійна держава, не може дозволити собі нечисленна громада.

Українців є тепер у Парижі не більше як 200 - 300 родин, а з передмістями й околицями яких 500. Коли ж взяти до уваги, що деяка частина з них цілковито байдужа до українського організованого життя або плентається у хвості московського малоросійства, то понадтисячна громада на концерті - академії Шевченка — велике досягнення організаторів свята. Треба з радістю відзначити, що великий відсоток цієї святкової публіки становила молодь, яка вже народилась і виховалась у Франції. Ця молодь, як нам відомо не тільки з досвіду у Франції, не надто горнеться до всього, що еміґрантське, нецікаве, на її думку, бо не мізантне, не блискуче, не модерне. Вона виховалась уже в чужому середовищі, не знає під'яремних труднощів і боротьби. Вона респектує тільки те, що їй подобається, що її переконує. І коли ми цій молоді хочемо імпонувати нашою аматорщиною, яку ми залюбки називаємо великим мистецтвом, вона відвертається від нас, як від відсталих культурно людей. Тож не треба плакати над тим, що наша молодь нас покидає, а треба дати їй високомистецькі імпрези, високоякісні твори наших письменників, поетів, композиторів. Дати переклади цих творів мовами „їхніх" країн, мовами країн нашого поселення. Це ми можемо зробити. Найкращий доказ — Шевченківський рік, Шевченківські здвиги і концерти.

Другою помітною в культурному й мистецькому відношенні подією була академія-концерт з нагоди 150-ліття народження Маркіяна Шашкевича.

Ця академія також відбулася в одній із кращих концертових заль Паризької Консерваторії під високим протекторатом наших Владик: Кир Івана Бучка, Кир Володимира Маланчука та Кир Платона Корниляка. Багату й різноманітну програму виповнили: Преосвященний Кир Володимир Маланчук, єпископ українців у Франції, оперова співачка Іра Маланюк, соліст-співак Олег Нижанківський і піяніст Любомир Горницький.

Преосвященний Кир Володимир Маланчук відкрив Академію глибокозмістовною доповіддю. З черги Іра Маланюк відспівала „Ой, люлі, люлі" М. Лисенка, „Три шляхи" Я. Степового і „Ой, гляну я подивлюся" М. Волошина — у першій частині і „Ой, сумна, сумна" народну пісню в обробці В. Барвінського, „І багата я" М. Лисенка та „Ой, поля ви, поля" Барвінського — у другій частині. Піяніст Любомир Горницький відіграв „Мініятюри" Барвінського і 4 Прелюди Л. Ревуцького та Етюд ч. 11, опус 25 Шопена. Гра Л. Горницького стоїть на високому мистецькому рівні. Перед ним — велика будуччина, якщо йому вдасться побороти труднощі матеріяльного характеру.

Третім виконавцем програми був тенор Олег Нижанківський, син Нестора Нижанківського. Олег, як і всі Нижанківські, відзначається непересічною музикальністю. Голос у нього м'який і приємного тембру. Він виконав пісні: „Бандурист" Шашкевича, музику до якої спеціяльно для цього ювілею написав Омелян Нижанківський, дядько Олега, „Жита" Нестора Нижанківського і „Розкрийте зіниці", знову ж таки Омеляна Нижанківського — у першій частині, і „Взлетів орел буйнокрилий" Шашкевича, музика Стефанії Лукіянович - Туркевич, „Мати" і „Київ" А. Рудницького — у другій.

Обидвом співакам солістам акомпаніював д-р Омелян Нижанківський. У програму входили ще два вірші Шашкевича „Бандурист" і „Не згасайте, ясні зорі", які талановито і з чуттям продеклямувала Дарія Мельникович.

Третьою і, мабуть, останньою цього року імпрезою громадського характеру була святочна академія на пошану Лесі Українки, яка відбувалася у гарненькій залі „Християнської Юниї". Академію влаштував Союз Українок у Франції при співучасті СУМ і ОУМ.

Люба Вітошинська прочитала коротке і змістовне „Відкриття", яке повторила по-французьки Іванна Ридзак. Марта Калитовська продеклямувала власний вірш, присвячений Лесі Українці, Катерина Штуль виголосила доповідь про життя й творчість поетеси, Калина Гузар рецитувала свої власні переклади на французьку мову „Товаришці на спомин" і „Контра спем сперо". Уляна Чайківська деклямувала „Де поділися ви, голосні слова", жіночий хор під диригуванням Віри Дратвінської виконав „Ой, не зникли золотії терни", „Геть-те думи" Л. Українки, музика Колісниченка і М. Білогруда та „Українську Баркаролю" В. Пачовського, музика Ст. Людкевича. Софія Мельник відспівала „Горить моє серце", музика Лопатинського та „Біль" Вагнера по-французьки. Ольга Каблак виконала „Літній вечір" Гайне у перекладі Лесі Українки, музика Брамса, і „Дивлюсь я на ясні зорі", музика Кирила Стеценка. Солістам і хорові акомпаніювала француженка Елен Мільре.

Другу частину програми творила інсценізація драматичної поеми „Іфіґенія в Тавриді". Програма була виконана майже в цілості непрофесійними силами на культурному рівні, залишивши у присутніх дуже миле враження. Найхарактернішою рисою академії було те, що вся вона була виконана жінками з любов'ю і пошаною до „наймужнішої серед поетів" жінки. Організатори й виконавці найбільш підкреслювали цю мужність, неустрашимість і силу духа великої нашої поетеси, відповідників якої у світовій літературі, як казала доповідниця Люба Вітошинська, треба шукати тільки серед найбільших, найпомітніших у світі.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим співвласниками 25-мільйонового майна організації!

● Ві Чунг Районг, шеф прокураторського відділу в південно - корейському міністерстві справедливости, призначений на те становище в липні мин. року, був північно - корейським комуністичним аґентом і шпигуном. Арештований в грудні минулого року він покінчив самогубством у в'язничній келії. Міністер справедливости, генерал Ког Вон Юнг, подався до димісії, взявши на себе відповідальність за затруднювання ворожого аґента на видатному становищі в міністерстві.

✝

У глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів та Знайомих, що в понеділок 15-го січня 1962 упокоївся в Бозі ненадійно наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідусь

бл. п. Луць ЛІСЕВИЧ

проживши 68 років

б. старшина УСС, учасник Визвольних Змагань, учитель промислових шкіл, журналіст, письменник-драматург.

Горем прибиті:

ІРИНА — дружина
ОЛЕКСАНДЕР — син
АЛІНА — невістка, і внуки

ГОЛОВНА РАДА БРАТСТВА УСС

з сумом повідомляє своїх Членів та Українське Громадянство, що 15-го січня 1962 р. ненадійно

упокоївся в Бозі

бл. п. Луць ЛІСЕВИЧ

б. старшина УСС, учасник Визвольних Змагань.

Вічна Йому Пам'ять!

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п. Романа САВИЦЬКОГО

заслуженого піяніста, педагога і незабутнього директора УМІ, буде відслужена

в неділю 21-го січня 1962 р. о год. 12.30

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в Шкільній Каплиці св. Івана Хрестителя в Нюарку, на яку запрошуємо учнів УМІ, їх Батьків і все наше наше Громадянство.

УЧИТЕЛІ УМІ В НЮАРКУ

✝

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями та Знайомими, що дня 8-го січня 1962 року, в Лос Анджелес, упокоївся в Бозі на 76-му році працелюбного життя, після довгої і тяжкої недуги наш Найдорощий Муж, Батько і Дідо

Бл. п. Богдан Максиміліян ЛЕВИЦЬКИЙ

Бувший австрійський суддя в Олумунці — Чехія, довголітній суддя в Косові к. Коломиї і адвокат у Винниках к. Львова.

Покійний був учасником Визвольних Змагань, в'язнем концентраційних таборів в Берестю і Домбю.

Похорони відбулися 11 січня 1962 р. з церкви Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії на кладовище Нова Кальварія, Лос Анджелес.

Прибиті горем:

Дружина — МАРІЯ
Діти — ТЕТЯННА і ОЛЕГ
Зять — Богдан ГІРКА
Внуки — ВСЕВОЛОД і КАЛИНА

В сороковий день смерти нашого невіджалованого і незабутнього товарища, почесного члена

бл. п. Д-р. Богдана КАРПЕВИЧА

буде відправлена

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 19-го СІЧНЯ Ц. Р.,

після вечірньої Служби Божої, в церкві св. Юра в Ню Йорку

ПАНАХИДА

на яку запрошує Українське Громадянство

Український Хор „ДУМКА" в Нью Йорку.

З ХРОНІКИ УКРАЇНСЬКОГО БУЕНОС АЙРЕСУ

(Єдо). Життя української національної спільноти в Буенос Айресі в грудні м. р. було багате на різні події громадського життя. Спричинилося до цього у великій мірі прибуття до Буенос Айресу першого єпископа, висвяченого спеціяльно для українців-католиків Арґентини, Кир Андрія Сапеляка, що носить титул єпископа Севастопільського і Апостольського Візитатора.

З перших днів свого перебування в Буенос Айресі новий Владика розвинув діяльність: відвідав кардинала Каджано, ординарія східніх обрядів в Арґентині, та Кир Умберта Моццоні, апостольського нунція, які приобіцяли йому підтримку в його опікуванні духовим життям української католицької громади. Відвідав також міністра внутрішніх справ, д-ра Вітольо, який висловив велике признання українцям в Арґентині, що мають тут добру славу, як пильні робітники та зразкові громадяни. Відбув нараду з тутешнім українським католицьким духовенством, знайомлюючись з потребами духового життя українців в Арґентині. Відправивши 10 грудня першу Архиєрейську Службу Божу в одній більшій арґентинській церкві (бо українські тутешні церкви це радше каплиці, а велика церква щойно будується), Кир Андрій щонеділі їздить по різних підміських місцевостях, де знаходяться українські парохії, і править там Служби Божі, знайомлючись потім із місцевим громадянством.

16-го грудня 1961 р. Кир Андрій посвятив прапор Т-ва „Відродження", висловлюючи своє вдоволення, що перший публічний його громадський акт в Арґентині, це — посвячення прапору — акт глибоко символічний і національно-важливий, бо прапор — символ нашої дорогої далекої Батьківщини, що повинен нас усіх єднати в любові й відданості високим ідеалам. В цьому акті асистували йому о. Й. Галабарда ЧСВВ, який до приїзду Кир Андрія повнив обов'язки вікарія, та о. Куницький. Відповідні промови крім Кир Андрія, виголосили пп. Ів. Чарнецький від старших членів Т-ва, що поволі уступають свої провідницькі позиції молодшим, частинно вже народженим тут молодшим членам, Б. Коваль, голова Т-ва, вже тут народжений, представник хорватів — інж. Асансаїч, що, на знак вічної приязні між українським і хорватським народами, підніс від хорватської спільноти в Арґентині національні хорватські барви з просьбою причепити їх до прапора Т-ва, та інші.

Після церемонії Преосвященний знайомився з присутніми, оглядав приміщення Т-ва, в тому редакцію і адміністрацію „Нашого Клича", що його видає „Відродження", бібліотеку та кредитову кооперативу. Потім відбулася спільна трапеза, що затяглася досить довго і супроводилася, як звичайно, промовами. Преосвященний зачарував присутніх своєю приступленістю й сердечністю.

17 грудня відбулася Ювілейна Академія на вшанування пам'яті о. Маркіяна Шашкевича, яку влаштувала Українська Центральна Репрезентація, і на якій Кир Андрій був присутній. Потім він висловив авторові цих рядків своє приємне розчарування: він ніколи не сподівався знайти в Арґентині такі українські мистецькі сили, а особливо, такий чудовий хор. Дійсно хор УЦР, під кермою диригента А. Копитовича, з кожним виступом виявляє все більшу мистецьку вартість, доходячи вже до справжньої віртуозности, як от у геніяльному „щедрику" Леонтовича. З неменшим успіхом виконано також „Великий єсть Бог" Кудрика на слова о. М. Шашкевича, „За тебе, Україно" — Людкевича та „Молитву" і Фінал із „Запорожця за Дунаєм" із солістами В. Трофимовим, Івановим та В. Козулькиною і Роговою-Кульбицькою. Доповнювали гарно програму піяніст Ол. Дмитрів, що грав Баха „Хроматичну Фантазію", та контральто Галина Андреадіс, що зробилася улюбленою співачкою наших концертів. Вона виконала „Аве Марія" А. Копитовича, диригента хору, „Душа її — це конвалія ніжна" Алчевського та „Веснівку" Матюка на слова о. М. Шашкевича. Доповідь про життя й діяльність о. М. Шашкевича виголосив редактор Гр. Голіян. Відкрив Академію привітальним словом д-р В. Іваницький, голова УЦР.

В суботу 23 грудня відбулося в приміщенні централі „Просвіти" прийняття на шану Кир Андрія Сапеляка, влаштоване Управою з представниками всіх національних організацій. За столами спільної трапези, що її обслуговували кухня й кельнери одного з кращих ресторанів Буенос Айресу, засіло понад 100 осіб. Вітаючи Преосвященного Кир Андрія, д-р В. Іваницький висловив надію, що з приїздом Владики організаційна праця української католицької громади в Арґентині значно посилиться в інтересах всієї української спільноти, і культурно - національне життя розвиватиметься приспішеним темпом. Проф. Є. Онацький привітав Владику від Головної Ради УЦР і підкреслив ту небезпеку, що, з огляду на систематичний наступ комуністичної Москви, нависла над усім християнством. Знищивши в Україні Українську Автокефальну Православну Церкву, безбожницька Москва знищила трохи пізніше й Українську Католицьку Церкву, заступивши їх обох московським православієм, що все було і залишається вірним слугою московському імперіялізмові. Тут він зацитував одержану саме того дня вирізку із „Свободи" з ревеляціями недавньої комуністки Джулії Бравн про наказ Москви з 1959 р. комуністичним партіям просочуватися до всіх християнських Церков та церковних організацій, щоб нищити їх із середини. З огляду на це виникає необхідність створення спільного християнського фронту проти безбожницького московського комунізму та імперіялізму. Необхідно занехати всяку боротьбу між українцями, визнавцями відмінних християнських віровизнань. Ми мусимо шукати внутрішнього миру, щоб скерувати всі сили на зовнішню оборону. Дивлячись із цієї точки погляду, ми щиро радіємо, що Преосвященний Кир Андрій вважав можливим і потрібним скласти візиту Високодостойному о. Б. Арійчукові, Адміністраторові УАПЦ в Арґентині. Тут вся заля спонтанними оплесками солідаризувалася з промовцем.

Потім промовляли ще ред. Гр. Голіян від Українського Католицького Об'єднання (УКО), п. С. Самоверський від „Просвіти", а також о. протопресвітер Б. Арійчук та о. делеґат Й. Галабурда, що обидва визнали потребу спільно працювати для зміцнення серед української спільноти духу християнської побожности та братньої любови й єдности серед нашого громадянства.

Владика у своїй відповіді, виявивши своє задоволення з приводу цієї зустрічі з провідниками українського громадянства в Арґентині, ствердив небезпеку, що існує в усьому світі тепер для всіх християнських Церков, але висловив також певність, що ворог не переможе, бо — „з нами Бог!"

Промову Владики переривали нераз спонтанними оплесками.

В неділю 30 грудня відбулося в залі „Просвіти" офіційне закриття Шевченківського року. Збори, що на них мали прибути представники всіх національних організацій, а також члени Ювілейного Громадського Комітету та Ювілейного Фонду, а особливо всі ті, що своїми щедрими пожертвами спричинилися до гідного вшанування пам'яті нашого великого поета, Апостола Національного Відродження, відкрив голова Ювілейного Комітету проф. Є. Онацький. Він сконстатував, що з тих, котрі мали б одержати почесні Грамоти за свої заслуги в справі святкувань Шевченківського Року, прибули лише нечисленні особи, тому урочистого вручення Почесних Грамот тепер не відбудеться, а Грамоти будуть розіслані поштою. Сконстатувавши, що Шевченківський Рік був відзначений кількома дуже вдалими культурними підприємствами, з котрих особливо треба відзначити урочисту Академію в театрі „Колісео" в Буенос Айресі та таку ж Академію в театрі „Арґентіно" в Мар де Плята, він запросив присутніх прослухати останню ювілейну доповідь, яку виготував ред. Гр. Голіян про „Політичні поеми Т. Шевченка". Після цієї цікавої і добре опрацьованої доповіді відбулося скромне прийняття, яке в приємній атмосфері затягнулося до пізнього вечора, аж поки голова Ювілейного Комітету не проголосив в прощальній промові закриття Шевченківського Року, запрошуючи одночасно всіх присутніх спричинитися до того, щоб і ювілейні святкування пам'яті Миколи Лисенка пройшли так само успішно, як святкування пам'яті Т. Шевченка.

Вшановування пам'яті М. Лисенка. — З огляду на те, що на 1962 р. припадає 50-ліття з дня смерти і 120-ліття з дня народження Батька Української Музики, М. Лисенка, славного нашого композитора, що відкрив світові незвичайні багатства української народної пісні і започаткував в Україні шлях до створення національної опери на европейському рівні, Українська Центральна Репрезентація, на засіданні її Управи з Президією Головної Ради, вирішила присвятити найбільші зусилля до того, щоб пам'ять М. Лисенка в Буенос Айресі належно відсвяткувати і щоб ознайомити арґентинське громадянство з його творчістю. З цією метою обрано Ювілейний Громадський Комітет в такому складі: голова - проф. Є. Онацький, заступники голови — Ів. Григоращук та Я. Лавриченко, секретар — ред. Гр. Голіян. Організаційний референт Й. Кузьмич, мистецький референт — мґр. Вол. Білинський, фінансовий референт — Осип Галатьо. До Комітету входять по два представники від кожної національної організації. Комітет уже видав заклик до українського громадянства, щоб підтримало його діяльність і в першу чергу розкупило й поширило квитки на великий ювілейний концерт в опері „Кольон" на 1-го квітня 1962 р.

Є. Онацький

„Жива газета" в Ню Йорку

18-го листопада 1961 року місцевий відділ Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України „видав" нове число „Живої газети", в якій взяли участь чотири автори: мґр Василь Тучак, Валентин Новицький, д-р Богдан Цимбалістий і д-р Осип Данко.

Перший читав мґр Тучак на тему: „Що криється за виступами Підгорного проти Кагановича на 22-му З'їзді КПСС". Він навів суттєві місця із виступів Підгорного з різкою критикою Кагановича за поповнення цілої низки злочинів в Україні в тридцятих і сорокових роках. Усім ясно, що виступи Підгорного зв'язані з розправою Хрущова з опозицією, в якій не останню ролю відогравав Каганович. Але ворожнеча Хрущова і Кагановича має свою історію. На тлі тієї ворожнечі і в обличчі кривавих діл Кагановича в Україні видається дуже обоснованим те, що Хрущов доручив атаку на Кагановича своєму довіреному ставленикові в Україні.

Мґр Тучак ствердив, що незалежно від цілей закидів Підгорного на адресу Кагановича ті закиди вірні й оправдані. Це справді Каганович переводив в Україні колективізацію в ударному темпі при допомозі терористичних засобів, включно з відомим голодом. Він був не тільки безоглядним виконавцем волі Сталіна, але і його головним дорадником в тому ділі, отже й ініціятором.

Друге перебування Кагановича в Україні після війни позначилося, як і перше, масовими розстрілами, тюремними заключеннями і засланнями. Тут в Україні засіялось зерно незгоди між Кагановичем і Хрущовим вже на тлі особистого суперництва.

В. Новицький говорив на тему: „Суперечності про дійсність на Україні". Після загальних завваг про потребу й доцільність слідкування за сучасними подіями в Україні він заявив, що сьогодні можна розрізнити на еміграції два табори, які по різному реаґують на дійсність в Україні. Один із них неґує усе, що там твориться і відкидає усі здобутки матеріяльної і духової культури як большевицькі і тим самим ворожі ідеї України. Другий табір в своїй оцінці підсовєтської дійсности намагається глянути на речі глибше, і пробивши шкаралущу офіційщини, доглянути і відмітити здобутки, які осягнув сам нарід, всупереч окупаційній і ворожій Україні політиці Москви. Він навів деякі місця із своєї власної розмови з підсовєтськими українцями. На основі досвіду з тієї розмови він звертав увагу на потребу застосування окремої тактики, що може забезпечити таким розмовам певний успіх.

На тему „Чуттєвість і раціональність в думанні українців" говорив д-р Цимбалістий. Він зупинився на проявах параноїдальних тенденцій в організованому житті української еміграції. Він визначив параною як певний тип умової недуги, схізофренії. Цей тип характеризується ілюзіями і делюзіями, надмірною чуттєвістю, увагою до дрібничок, недовірливістю і меґаломанією. Границю між нормальним і хворобовим у людині дуже важко визначити, бо вона пливка. І люди з хоробовими елементами й тенденціями живуть і працюють серед громадянства. Вони діють заразливо на окруження і стають розсадниками тих елементів і тенденцій. Дуже інтересні були приклади параноїчного думання і реаґування взяті з нашої преси та громадського життя.

Одну із причин надмірного поширення параноїдальних тенденцій серед загалу української еміграції автор вбачає в стані довготривалого поневолення України. А всяке поневолення сприяє розвиткові таких тенденцій. Він звертав увагу на велику вагу преси у справі поширення суспільної параної, як також у евентуальній терапії. Наша преса повинна бути свідома тієї проблеми. Замість сприяти виявам параноїдальних тенденцій, вона повинна змагати до підвищення рівня політичного думання нашої громади. Бо політична зрілість, — це найкращий засіб у боротьбі проти заливу еміґрації параноїдальними тенденціями.

Четвертий виступив д-р Данка із статтею п. н. „Українські видання на еміграції". Схарактеризувавши інтелектуальний і видавничий клімат нашої еміграції, автор подав статистичні дані, що відносяться до книжкової продукції української еміграції після війни. Він подав цифрове відношення тієї продукції до аналогічної продукції деяких інших національних груп та краю. Перевів клясифікацію еміграційних видань, поділивши їх на декілька груп, приймаючи в засаді предметовий критерій поділу. Для ілюстрації він користувався конкретними прикладами.

Дальше автор подав низку інтересних міркувань і спостережень та оцінок, які відносяться до еміграційних видань. Він рішуче обороняв тезу, що еміграція своєю видавничою політикою може впливати на видавничу акцію в УССР та подав конкретні приклади такого впливу.

Після відповідей авторів на питання, ставлені присутніми, відбулася дискусія, в якій взяли участь пп. Гудзовський, Скаськів, д-р Нагірняк, д-р Савчак і проф. Чапленко. Дискусія не могла ширше розгорнутися з огляду на пізній час. — Вечором і дискусією керував мґр. Мирослав Ладунька.

Р. Б.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори.

П'ЯТНИЦЯ 19-го січня 1962

БЕЙОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 281, о год. 7.30 веч., в залі УНДому при 37 Схід 23-тя вул. На зборах вибір делеґата на 25-ту Конвенцію УНСоюзу. — Ів. Довган, секр.

СУБОТА 20-го січня 1962

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. „Чорноморська Січ", Відд. 14, о год. 7.30 веч., в Січовім Домі. — М. Отрок, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 156, о год. 7.30 веч. — Василь Новак, секр.

АМГЕРСТ, Масс. — Річні Збори Відд. 199 о год. 7.00 веч. в домі ч. 62 Чеснут Ст. Проситься всіх членів прибути обов'язково. — Г. Матурняк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Річні Збори Т-ва Зоря, Відд. 69 в 7-ій год. веч., в домівці 33 Іст 7 Ст. в Ню Йорку. Проситься членів прибути. Відбудеться вибір нового Уряду на 1962 рік. — Управа.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 372 відбудуться о год. 7.30 веч. в Іґел Голл, 210 Черч Ст. Проситься усіх членів прибути на час. На порядку нарад буде вибір делеґата на Конвенцію УНСоюзу, а також інші важливі до полагодження справи. На річних Зборах Відділу вибрано Управу в такому складі: С. Дубей — предсідник, Ю. Лінишин — заст. предс., Ю. Ярема — фін. секр., Д. Геча — заст., І. Головко — касир, В. Реновець — заст., П. Шило — рек. секр., В. Колтовський — заст. Контрольна Комісія: Нестор Ярема, В. Реновець, Софія Цяпа. Сусп. Опіка: Н. Ратіль, Софія Лінишин. Заінтересованих забезпеченням в УНСоюзі проситься звертатися на адресу фін. секретаря: Ю. Ярема, 139 Вестервел Ав., Плейнфілд, Н. Дж., тел. PL 5-3404.

ЕЛИЗАБЕТ, Н Дж. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 234, відбудуться о год. 7.00 веч. в УНДомі. На порядку нарад: звіти Управи, вибір нової Управи на 1962 рік, та біжучі справи. Проситься членів численно прибути. — І. Іваник, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Річні Збори Відд. 397 відбудуться о год. 5-ій по пол., а приймання членських вкладок від год. 3-4.30 цього ж дня. — О. Штогрин, секр.

НЕДІЛЯ 21-го січня 1962

СКРЕНТОН, Па. Річні Збори Відд. 280 відбудуться в неділю 21-го січня 1962 о год. 3 по пол., при 440 Вйоминґ Аве. Проситься членів прибути і взяти участь у виборі нового уряду. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

РОМ, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Михаїла, Відд. 121, відбудуться о год. 2.00 по полудні в залі УНДому. Проситься всіх членів обов'язково прибути на збори, бо є важливі справи до вирішення. Крім того буде вибір делеґата і його заступника на 25 Конвенцію УНСоюзу. Також пригадується довгуючим членам, щоб вирівняли свої залеглі чл. вкладки. — За Уряд — Олекса Гадз — секр.

ЕЛМАЙРА, Н.Й. — Річні Збори Т-ва ім. Івана Франка, Відд. 271, о год. 2-ій по пол. в церковній залі при Лакаванна Евню. Проситься усіх членів прибути. В програмі зборів — вибір нової управи на 1962 рік. Присутність всіх членів обов'язкова. — І. Чопко, секр.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Річні Збори Т-ва ім. Івана Франка, Відд. 97, відбудуться о год. 2 по пол. в церковній залі при 45-47 Нарс Аве., в Пассейку. Зобов'язується всіх членів численно прибути, бо є важливі справи до вирішення, а також вибір Управи на рік 1962. — М. Мельник, рек. секр.

МІЛВІЛ, Н. Дж. — Річні Збори Т-ва ім. Ст. Мельничука, Відділ 331, відбудуться о год 2 по пол. Проситься членів прибути; будуть річні звіти і вибір нового Уряду на 1962 рік. — М. Ключка, предс., А. Романюк, секр.

ГЕММОНД, Інд. — Річні Збори Б-ва св. Йоана Хрестителя, Відд. 107, відбудуться о год. 2 по пол. у церковній залі св. Михаїла. Проситься всіх членів прибути і вислухати звітів та взяти участь у виборі нового Уряду. — Управа Відділу.

ФРІЛЕНД, Па., — Річні Збори Відд. 429 відбудуться о год. ..... На зборах звіти уступаючої управи і вибір нового уряду на 1962 рік. — І. Перкоски

Відійшли від нас
Члени Українського Народного Союзу:

САЛЯК Анна, народж. 1883 р. в Гошоватці, пов. Жмигород, членка 50 Відд. УНСоюзу в Лорейн, Огайо, померла 21-го грудня 1961 року.

СОПІЛЬНИК Микола, народж. 1921 р. у Смоленці, пов. Тернопіль, член 379 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 19-го грудня 1961 року.

ФЕДОРОВИЧ Лев, народж. 1896 р. в Хирові, пов. Перемишль, член 245 Відд. УНСоюзу в Трентоні, Н. Дж., помер в грудні 1961 року.

ФОТТ Григорій, народж. 1914 р. в Ляшках Горішніх, пов. Стрий, член 254 Відд. УНСоюзу в Ню Бритейн, Конн., помер 21-го грудня 1961 року.

ХОМА Омелян, народж. 1882 р. в Маластові, пов. Горлиці, член 10 Відд. УНСоюзу в Ансонії, Конн., помер 18-го грудня 1961 року.

ЧЕРЦОВИЧ Андрій, народж. 1890 р. в Теплицях, пов. Ярослав, член 261 Відд. УНСоюзу в Вілісмстави, Н. Дж., помер в грудні 1961 року.

ВІЧНА ІМ ПАМ'ЯТЬ!

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА!

Нові клітини „Зарева" у Ютиці і Аллентавні

9-го грудня 1961 відбулися в Ютиці, Ню Йорк Загальні Збори Українського Академічного Товариства „ЗАРЕВО".

Загальні Збори вітали: голова Центрального Проводу „ЗАРЕВА" — Павло Дорожинський та члени Краєвого Проводу „ЗАРЕВА" — Володимир Процик, Осип Врублівський та Михайло Герець.

Рівночасно на Загальних Зборах виголошено чотири доповіді, а саме: „Ідеологія та Історія „ЗАРЕВА" — Павло Дорожинський, „Діяльність „ЗАРЕВА" — Володимир Процик, „Спосіб організування нових клітин „ЗАРЕВА" — Осип Врублівський, „ЗАРЕВО" в Ютиці" — Михайло Герець.

Після корисної і ділової дискусії вибрано управу клітини у такому складі: Раїса Герець — голова, Дзвенислава Чорна — заступник голови, Женя Постой — секретар, та Микола Герець — скарбник і організаційний референт.

До Контрольної Комісії ввійшли: Ніна Герець — голова, та Анна Ройко — член.

При кінці зборів відбулась Товариська Зустріч членів клітини з позамісцевими гістьми.

23-го грудня 1961 р. відбулись в Аллентавні Пенсилвенія, Основуючі Загальні Збори Українського Академічного Товариства „ЗАРЕВО".

На Загальні Збори прибули: Богдан Гасюк — голова Краєвого Проводу „ЗАРЕВА", та Осип Врублівський — орг. референт К. П. „ЗАРЕВА". Прибули з Філядельфії Марко Царинник, Маркіян Іваш та студентка Лариса Середа.

Богдан Гасюк і Осип Врублівський подали декілька порад, щодо майбутньої праці нової клітини, та побажали новим зарев'янам найбільше успіху.

При кінці зборів відбулись вибори першої управи, до якої ввійшли: Богдан Барилик — голова, Михайло Лунецький — заступник голови, Марійка Голець — секретарка та Христина Гачкевич — голова Контрольної Комісії.

Б. Г.

Алекс Бережний на Міжнародному Фестивалі

Цими днями прийшла вістка з Мистецького Міжнародного Фестивалю, що відбувається в Маямі, про величезний успіх українського танцюриста, виконавця еспанських фляменкських танків, Алекса Бережного. Алекс виступав як соліст у відомому еспанському балеті „Гранада", що прибув з Еспанії для участи у фестивалю.

Маямські газети „Маямі Геральд" і „Маямі Нювс" вмістили великі статті, в яких, Алекс отримав найвищі оцінки. Ось що пише „Маямі Геральд" з 9-го грудня 1961 р.: „Алекс Бережни є жвавий фляменкський танцюрист високого калібру, і його танки були надзвичайні".

Газета „Маямі Нювс" з 11 грудня вмістила просторе інтерв'ю з Алексом Бережним.

Ця газета назвала Алекса „балетовою зіркою". Крім виступу на міжнародному фестивалі, Алекс мав п'ять виступів в телевізії і три радіо-інтерв'ю та запропоновано йому залишитися в Маямі на довший час, обіцяючи вигідні контракти.

Дм. Д-ий

● Катанґійський президент Мойсе Чомбе оскаржив центральний конґолійський уряд, що військо того уряду, вислане до Північної Катанґи, перевело масакру серед цивільного населення, вірного тому катанґійському президентові. Конґолійські вояки вбили буцім-то коло 1.000 осіб, між ними й багато жінок, в Конґольо, у північно - західній Катанзі. Конґолійські вояки буцім-то насилували там сотні жінок.

ТАРЗАН, ч. 4775. Тарзан діє!

Настрашені Тоні і Джан бачили перед собою ряд тих, що кидають списами.

Барабани замовкли. Рішучий ватажок почав давати знак до екзекуції...

Аж тут нагло вбіг до села бронзовий велетень і вигукнув проникливу команду: Стійте!